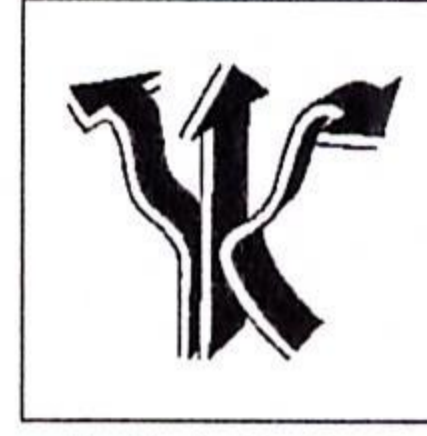

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
«ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД»
МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

Кафедра психології

Затверджую:

Директор ХІ МАУП

В.Ю. Догадіна

25 серпня 2023 р.

Схвалено на засіданні кафедри

психології

Протокол № 1 від 25.08.2023 р.

Завідувач кафедри

І.В. Лавруха

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психофізіологія

спеціальності:

053 Психологія

(шифр і назва спеціальності)

освітнього рівня

бакалавр

(назва освітнього рівня, ОКР)

освітньої програми:

Психологія

(назва освітньої програми)

спеціалізації:

(за наявності)

Практична психологія

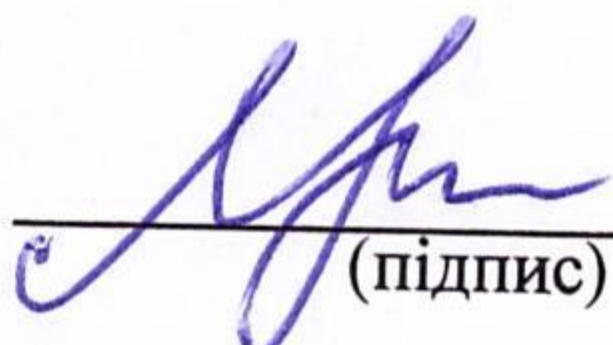
(назва спеціалізації)

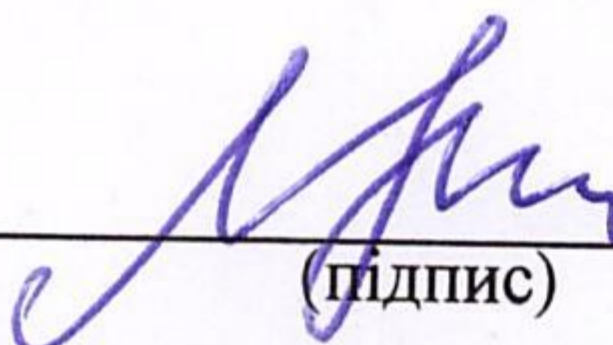
Розробник силябусу навчальної дисципліни:
Гніденко Юрій Петрович, к.м.н., доцент кафедри психології

Викладач:
Гніденко Юрій Петрович, к.м.н., доцент кафедри психології

Силябус розглянуто і затверджено на засіданні кафедри психології
Протокол від 25.08.23 №1

Завідувач кафедри І.В. Лантух
(підпис)

Силябус погоджено з гарантом (керівником) освітньої програми Психологія
25.08. 2023 р.

Керівник (гарант) освітньої програми І.В. Лантух
(підпис)

Силябус перевірено
25.08. 2023 р.
В.о. директора В.Ю. Догадіна
(підпис)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «____» ____ 20__ р., протокол № ____
на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «____» ____ 20__ р., протокол № ____
на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «____» ____ 20__ р., протокол № ____
на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «____» ____ 20__ р., протокол № ____

ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»
Харківський інститут
Кафедра психології

Назва дисципліни	Психофізіологія
Викладач	Гніденко Юрій Петрович, к.м.н., доцент кафедри психології
Портфоліо викладача	
Контактний тел.	+38 (057) 372-19-08
E-mail:	yuriy.p.gnidenko@karazin.ua
Сторінка дисципліни на сайті	https://kh.maup.com.ua/%d0%ba%d0%b0%d1%84%d0%b5%d0%b4%d1%80%d0%b0-%d0%bf%d1%81%d0%b8%d1%85%d0%be%d0%bb%d0%be%d0%b3%d1%96%d1%97/#
Консультації	<i>четвер 13.00-14.00</i>

1. Коротка анотація до дисципліни. Психофізіологія як фундаментальна дисципліна є, насамперед, природничою гілкою психологічних знань. Навчальна програма курсу «Психофізіологія» висвітлює фізіологічні і нейронні механізми психічних процесів людини, зокрема, фізіологічні механізми, які лежать в основі психічних процесів і станів (сприйняття, уваги, навчання, пам'яті, емоцій, мови, мислення, темпераменту свідомості) і їх порушення.

2. Мета: засвоєння теоретичних, методичних і практичних підходів до вивчення психофізіології людини, формування знань про стан і закономірності функціонування й розвитку психіки та нейрофізіологічних процесів мозку.

Завдання: оволодіння методологічними і практичними принципами визначення закономірностей формування функціональних станів організму, участі різних відділів нервової системи і фізіологічних систем організму у формуванні і регуляції функціональних станів при різних формах діяльності; формування вмінь застосовувати отримані знання із психофізіології на практиці: вибір адекватних експериментальних методик для визначення психофізіологічних властивостей, здібностей; визначення за фізіологічними показниками ступеня функціональної напруженості стану організму, формулювання висновків та складення відповідного протоколу.

3. Формат курсу: *дистанційний (online)*

4. Програмні результати навчання (інтегральні, фахові компетентності):

Загальні компетентності:

- здатність і готовність мислити критично і системно; розуміння основних теоретичних понять, термінів, законів та закономірностей психологічної науки;
- знання та розуміння предметної області професійної діяльності;
- здатність і готовність розуміти психологічний зміст суспільних процесів і впливати на них;

- знання юридичних та морально-етичних нормативно-регулятивних засад професійної діяльності психолога і готовність неухильно дотримуватись їх;
- професійне володіння соціально-психологічними механізмами взаєморозуміння та взаємовпливу і здатність ефективно застосовувати їх у професійному спілкуванні;
- здатність діяти на основі етичних міркувань, емпатії, толерантності;
- вміння використовувати інформаційні і комунікаційні технології.

Фахові компетентності:

- здатність розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань;
- здатність і готовність аналізувати та моделювати психологічні феномени та їх динаміку;
- здатність пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання;
- здатність здійснювати пошук інформації з різних джерел для вирішення професійних завдань, в тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.
- здатність і готовність добирати й застосовувати валідний та надійний психодіагностичний інструментарій;
- здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел;
- здатність і готовність здійснювати перевірку, зокрема експертну, психологічної достовірності фактів, ситуацій, подій, інформаційних повідомлень та їх джерел;
- уміння організовувати та надавати психологічну допомогу, здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну допомогу відповідно до запиту;
- здатність до професійної мобільності.

5. Тривалість курсу

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	
«Психофізіологія»		
Курс	1	
Семестр	1	
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, в тому числі:	120	
Аудиторні	40	
практичні	28	
Модульний контроль	7	
Семестровий контроль	1	
Самостійна робота	52	
Форма семестрового контролю	<i>ісnum</i>	

6. Статус дисципліни: обов'язкова

7. Пререквізити: Курс «Психофізіологія» безпосередньо пов'язаний з дисциплінами: «Загальна психологія», «Анатомія та основи генетики людини», «Основи біології»

8. Технічне й програмне забезпечення /обладнання – програми та сервіси для перевірки оригінальності текстів (Plagiat, Antiplagiat, Unicheck).

9. Політика курсу:

- передбачає роботу в команді.
- клімат в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної самоіронії.
- виконання завдань у встановлений термін.
- відрацювати пропущені заняття студенти студенти зможуть письмово (виконати тести, написати контрольну роботу, виконати творчу роботу та ін.) або усно протягом місяця після пропущеного заняття..

– у випадку невиконання студентами вищезначених вимог, запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недобросовісності (списування) студент буде недопущений до здачі підсумкового контролю

– дотримання академічної добросовісності.

10. Зміст дисципліни: Курс складається з семи змістових модулів. Кожен модуль, у свою чергу, складається з лекційної та семінарської частин:

Змістовий модуль 1. «Закономірності, особливості і прояви, що визначають психофізіологічний стан людини».

Змістовий модуль 2. «Характеристика станів функціональних напружень організму».

Змістовий модуль 3. «Прикладні аспекти психофізіології».

Змістовий модуль 4. «Психофізіологічна характеристика стану стресу».

Змістовий модуль 5. «Психофізіологічна характеристика станів організму в процесі протікання і змін біологічних ритмів».

Змістовий модуль 6. «Вікова психофізіологія».

Змістовий модуль 7. «Психофізіологія емоцій і мотивацій».

11. Система оцінювання навчальних досягнень. Оцінювання знань здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП» (<https://drive.google.com/file/d/1ENRncPY-dU2qLke7awVKn1OdfG88Hg8D/view>).

Система оцінювання навчальних досягнень

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4		Модуль 5		Модуль 6		Модуль 7	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	5	5	5	5
Відвідування практичних занять	1	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	3	3
Робота на практичному занятті	10	4	40	4	40	4	40	4	40	4	40	3	30	3	30
Виконання завдань для самостійної роботи	5	8	40	8	40	8	40	8	40	8	40	7	35	7	35
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30														
Разом	-		115		115		115		115		115		98		98
Максимальна кількість балів:		771													
771:100=7,71. Студент набрав X балів; Розрахунок: X:7,71 = загальна кількість балів.															

12. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Під час вивчення курсу виконуються *самостійні роботи (завдання до самостійної роботи див. Додаток 1).*

Критерії оцінювання:

- змістовність – 3 бали
- відповідність темі та вимогам оформлення – 2 бали.

Максимальна кількість балів за самостійну роботу – **5 балів**.

13. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль здійснюється у вигляді комплексних контрольних робіт.

Критерії оцінювання:

№ п/п	Критерії оцінки знань студента виявлених під час проведення модульного контролю	кількість балів
1.	студент в процесі усної (письмової) відповіді дає правильні відповіді на всі поставлені запитання , виявляє високий рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу. Викладає свою відповідь системно та логічно, упевнено і правильно аргументує власну позицію, робить висновки, тощо	25 балів
2.	студент має належний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, на поставлені запитання відповіді дає, переважно, правильні, однак допускає певні неточності у визначеннях правових категорій, не завжди належно (коректно) аргументує відповідь або правильно відповідає лише на половину поставлених запитань , тощо;	15 бали
3	студент має задовільний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, на поставлені запитання відповідає, але не на всі, допускає певні неточності у визначеннях базових категорій, не завжди належно (коректно) аргументує або правильно дає відповідь на 1/3 (одну третину) поставлених запитань тощо.	10 бали
4.	студент дає неправильні відповіді на поставлені запитання, виявляє неналежний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, неспроможний послідовно і правильно аргументувати свою відповідь або взагалі не в змозі відповісти на поставлені запитання , тощо.	0 балів

Максимальна кількість балів - 25 балів.

14. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання:

Іспит.

Іспит проводиться в усній формі (3 теоретичних питання) за відповідь на які максимально можливо отримати **20 балів**.

Перерахування у традиційну систему:

1) **20 балів** – правильні та повні відповіді на всі запитання - «відмінно/зараховано», А, 100-90 балів;

2) **15 балів** – студент відповів на всі запитання, однак допускає певні неточності у визначеннях базових категорій, які не впливають на правильність відповіді в цілому – «добре/зараховано», В-С, 89-75 балів;

3) **10 балів** - студент відповів недостатньо повно і конкретно на поставлені запитання, хоч і відобразив знання основного програмного матеріалу, а також при правильній відповіді на два з трьох поставлених питань – «задовільно/ зараховано», D-E, 74-60 балів;

4) **0 балів** – дає неправильні відповіді на поставлені запитання, виявляє неналежний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, неспроможний послідовно і правильно аргументувати свою відповідь або взагалі не в змозі відповісти на поставлені запитання - «незадовільно/незараховано», F-FX, 59-0.

ЗАГАЛЬНА ПІДСУМКОВА ОЦІНКА (в балах) = результати поточної роботи + результати іспиту

15. Орієнтовний перелік питань для семестрового комплексного контролю (див. Додаток 2).

16. Шкала відповідності оцінок

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку

90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D		
60-67	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

17. Рекомендовані джерела (література):

Основна (базова):

1. Горго Ю. П. Психофізіологія (прикладні аспекти): Навч. посіб. — К.: МАУП, 1999. — 124 с.
2. Горго Ю.П., Чайченко Г.М., Маликов М.В. Прикладна психофізіологія людини: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2005. – 193 с.
3. Горго Ю. П., Чайченко Г. М. Основи психофізіології: Навч. посіб. — Херсон: Персей, 2002. — 248 с.
4. Корольчук М.С. Психофізіологія діяльності. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2003. – 400 с
5. Лісовенко А.Ф., Форманюк Ю.В. Психофізіолого-генетичні та нейропсихологічні основи заздрості // Габітус, Випуск 22. – Одеса, 2021.
6. Лобасюк Б.А. Компьютерная электрокортикография и электроэнцефалография. – Одесса: ХГЭУ, 2002. – 51 с.
7. Макарчук М. Ю., Куценко Т. В., Кравченко В.І., Данилов С.А. Психофізіологія: навчальний посібник / М. Ю. Макарчук, Т. В. Куценко, В.І. Кравченко, С.А.Данилов – К. : ООО «Інтерсервіс» , 2011. – 329 с.
8. Немов Р.С. Психологія. – У 3-х кн., Кн. 1: Загальні основи психології; Пер. з рос. – Рівне: Вертекс, 2002. – 576 с.
9. С.П. Рубинштейн. Основы общей психологии. СПб.: Изд-во «Питер», 1999. – 720 с.
10. Філіппов М.М. Психофізіологія людини: навчальний посібник. – К.: МАУП, 2003. – 136 с
11. Чайченко Г.М., Цибенко В.О., Сокур В.Д. Фізіологія людини і тварин: За ред. В.О. Цибенка. – К.: Вища шк., 2003. – 463 с

Додаткова:

12. Аршава І. Ф., Черненко М. І. Психофізіологія: підручник для студентів ВНЗ. Київ: Вища освіта, 2006. 308 с.
13. Бехтерев В.М. Объективная психология. М.: Наука, 1991.
14. Кокун О. М. Психофізіологія: теоретичний курс та методичний інструментарій: Навчальний посібник. Київ: Університет «Україна», 2007. 241 с.
15. Корольчук М. С. Психофізіологія діяльності. Київ, 2009. 210 с.
16. Кузів О.Є. Психофізіологія: курс лекцій. Тернопіль: вид-во ТНТУ ім. І. Пулюя, 2017. 194 с
17. Майдіков Ю. Л., Корсун С. І. Нервова система і психічна діяльність людини: Навч. посіб. Київ, Магістр-XXI сторіччя, 2007. 280 с
18. Тітов І.Г. Вступ до психофізіології. Київ: «Академвидав», 2011. 296 с. 1.4.
19. Філімонов В. І. Фізіологія людини: підручник / В. І. Філімонов. Київ: ВСВ «Медицина», 2010.776 с.
20. Фрейд З. Введение в психоанализ. Лекции. М.: Наука, 1989. 455с.
21. Фрейд З. Психология бессознательного. – М.: Просвещение, 1989.
22. Фрейд З. Толкование сновидений. – М.: Здоровье, 1991с.

Навчально-методична карта дисципліни «Психофізіологія»

Разом: 120 год., з них 40 год. – лекції, 26 год. – практична заняття; самостійна робота – 54 год., модульний контроль – 7 год.

Кількість балів	771 балів													
Модулі	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II			Змістовий модуль III		Змістовий модуль IV		Змістовий модуль V		Змістовий модуль VI	Змістовий модуль VII
Назва модуля	Закономірності, особливості і прояви, що визначають психофізіологічний стан людини			Характеристика станів функціональних напружень організму			Прикладні аспекти психофізіології		Психофізіологічна характеристика стану стресу		Психофізіологічна характеристика станів організму в процесі протікання і змін біологічних		Вікова психофізіологія	Психофізіологія емоцій і мотивацій
Лекції	2 (2 бали)	2 (2 бали)	2 (2 бали)	2 (2 бали)	2 (2 бали)	2 (2 бали)	3 (3 бали)	3 (3 бали)	3 (3 бали)	3 (3 бали)	3 (3 бали)	3 (3 бали)	5 (5 балів)	5 (5 балів)
Теми лекцій	Психофізіологічні властивості і здібності людини	Системогенез функціонального стану організму	Значення для формування функціонального стану реактивності резистентності організму, інших факторів	Психофізіологічні зміни в організмі	Психофізіологічні уявлення про процеси навчання	Комплексність психофізіологічних перебудов в організмі при гіпокінезії	Психофізіологічний відбір, підготовка, реабілітація	«Людський фактор» як психофізіологічна проблема	Загальний адаптаційний синдром і захворювання, пов'язані зі стресом	Психофізіологічні аспекти адаптації організму	Психофізіологічна характеристика сну	Психофізіологічні особливості жіночого організму	Становлення психофізіологічних процесів у період розвитку людини, у процесі старіння	Механізми формування емоцій та мотивації
Практичні заняття	1 (1 бал) 1 (10 балів)	1 (1 бал) 1 (10 балів)	2 (2 бали) 2 (20 балів)	1 (1 бал) 1 (10 балів)	1 (1 бал) 1 (10 балів)	2 (2 бали) 2 (20 балів)	2 (2 бали) 2 (20 балів)	2 (2 бали) 2 (20 балів)	2 (2 бали) 2 (20 балів)	2 (2 бали) 2 (20 балів)	2 (2 бали) 2 (20 балів)	2 (2 бали) 2 (20 балів)	3 (3 бали) 3 (30 балів)	3 (3 бали) 3 (30 балів)

Теми семінарських занять	Психофізіологічні властивості і здібності людини	Системогенез функціонального стану організму	Значення для формування функціонального стану реактивності резистентності організму, інших факторів	Психофізіологічні зміни в організмі	Психофізіологічні уявлення про процеси навчання	Комплексність психофізіологічних перебудов в організмі при гіпокінезії	Психофізіологічний відбір, підготовка, реабілітація	«Людський фактор» як психофізіологічна проблема	Загальний адаптаційний синдром і захворювання, пов'язані зі стресом	Психофізіологічні аспекти адаптації організму	Психофізіологічна характеристика сну	Психофізіологічні особливості жіночого організму	Становлення психофізіологічних процесів у період розвитку людини, у процесі старіння	Механізми формування емоцій та мотивації	
Самостійна робота	8 (40 балів)			8 (40 балів)			8 (40 балів)		8 (40 балів)		8 (40 балів)		7 (35 балів)	7 (35 балів)	
Поточний контроль	модульна контрольна робота №1 (25 балів)			модульна контрольна робота №2 (25 балів)			модульна контрольна робота № 3 (25 балів)		модульна контрольна робота № 4 (25 балів)		модульна контрольна робота № 5 (25 балів)		модульна контрольна робота № 6 (25 балів)		модульна контрольна робота № 7 (25 балів)
Підсумковий контроль	Розрахунковий коефіцієнт: 7,71														